

GOZD IN LES ZARES

Teden gozdov 2005

Letošnja tema Tedna gozdov, popularizacija rabe lesa, je bila v slovenskem gozdarstvu sprejeta s širokim konsenzom gozdarskih organizacij in ustanov katerih predstavniki so se udeležili sestanka 7. marca 2005 na Večni poti 2 v Ljubljani. Na sestanku so bile zastopane: Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire; Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna, Gozdarski inštitut Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, Turistična zveza Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije. Soglašali so s temo letošnjega Tedna gozdov, popularizacijo rabe lesa, ki jo je predlagal Zavod za gozdove Slovenije in izrazili pripravljenost sodelovati pri aktivnostih v Tednu gozdov 2005 pa tudi v dolgoročnih aktivnostih za popularizacijo rabe lesa v Sloveniji. Strinjali so se tudi z osrednjo prireditvijo in sloganom Gozd in les zares, ki je nastal iz prvotnega Les zares, kot ga je predlagal prof. dr. h.c. Niko Torelli.

Nerodne okoliščine pri pošiljanju in sprejemanju vabila so botrovale temu, da na sestanku ni bilo predstavnika Zveze gozdarskih društev Slovenije, ki je zgodovinsko povezana z nastankom Tedna gozdov. Na plenumu Zveze inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva, ki je predhodnica današnje Zveze gozdarskih društev Slovenije, dne 22. decembra 1972, torej pred 33 leti, je bila prvič dana pobuda za organizacijo »tedna gozdov« z namenom »propagiranja gozdov v luči varstva okolja in njihovega najširšega pomena za naš gospodarski in kulturni obstoj« ter s priporočilom, da je »k akciji treba pritegniti vse organizacije, ki so zainteresirane za varovanje gozdov in naravnega okolja« (Gozdarski vestnik, 1973, str.92). Po nekaterih podatkih iz objav v Gozdarskem vestniku je Zveza inženirjev in tehnikov gozdar-

stva in lesarstva nadaljevala z organizacijo tedna gozdov v maju, do leta 1977, potem pa je bil pobudnik Splošno združenje gozdarstva do leta 1991, ki je organiziralo teden gozdov v jeseni, v oktobru. V letih 1992 do 1994 je bila organizator zopet Zveza inženirjev in tehnikov gozdarstva oziroma iz nje nastala Zveza gozdarskih društev Slovenije. Po letu 1994 pa je bil organizator Zavod za gozdove Slovenije, deloma v sodelovanju z Zvezo gozdarskih društev Slovenije. Glede na izvorno usmeritev tedna gozdov za sodelovanje čim več organizacij, je gotovo prav, da se tudi v

Vrba: Foto Miran Orožim Terme Olimia, Početrtek Teden gozdov 2005

prihodnje gozdarske organizacije in ustanove pri organizaciji tedna gozdov povezujejo.

Ob pisanju tega prispevka še nimamo vseh poročil območnih enot Zavoda za gozdove Slovenije o izvedbi načrtovanih številnih in zanimivih dejavnosti v letošnjem Tednu gozdov. Po izkušnjah prejšnjih let in po že prispelih poročilih je bila večina izvedena. To lahko sklepamo tudi po številnih objavah v medijih. Med zanimivejše gotovo spada otvoritev fotografske razstave skupine Lubadarji in lesenih plastik Mihe Zabreta v avli Gozdarskega inštituta dne 25. 5. 2005. Tam so skrivnostno, eksotično zazveneli instrumenti avstralskih domorodcev, narejeni iz lesa. Na njih so poleg priznanih umetnikov igrali tudi sodelavci iz ZGS. Prireditve je imenitno organizirala Območna enota Ljubljana.

Osrednja prireditev je bila izvedena v sodelovanju Zavoda za gozdove Slovenije in Zveze gozdarskih društev dne 24. maja 2005 v Novi Gorici.

Pred začetkom prireditve je Zavod za gozdove Slovenije v sodelovanju z Gozdarskim inštitutom na novinarski konferenci seznanil novinarje s stanjem slovenskih gozdov na podlagi poročila za leto 2004 ter s temo in dejavnostmi v Tednu gozdov 2005. Novinarska konferenca je bila dobro obiskana, v naslednjih dneh so sledile številne objave v medijih, vključno s TV Slovenija. V teh objavah je bilo vidno poudarjeno, da v Sloveniji glede na to, da smo z gozdom bogati, les premalo uporabljamo in cenimo, kar je gospodarsko in ekološko nesmotrno.

Prireditve je bila sestavljena iz otvoritve s kulturnim programom, razstave izdelkov iz lesa, in okrogle mize o rabi lesa. Udeležence osrednje prireditve v Novi Gorici, bilo jih je čez 100, so pozdravili župan občine Nova Gorica Mirko Brulc, predsednik Zveze gozdarskih društev Slovenije mag. Franc Perko in direktor Zavoda za gozdove Slovenije Andrej Kermavnar, ki je s simboličnim zamahom s sekiro prireditve tudi odprl. Operativni organizator je bila Območna enota ZGS Tolmin, ki je za izvedbo požela številne pohvale udeležencev. V avli občinske stavbe občine Nova Gorica so pripravili zanimivo razstavo izdelkov iz lesa s sloganom Gozd in les zares. Razstavljeni so bili izdelki rabe lesa iz preteklosti do današnjega časa, od lesa za kurjavo do izdelave glasbenih instrumentov. Mojster goslar, izdelovalec violin, Vilim Demšar iz Ljubljane je predstavil postopek izdelave violine. Po besedah prof. dr. dr. h. c. Nika Torellija je les najvišje ovrednoten prav v glasbenih instrumentih. Zelo zanimiv je bil tudi razstavni eksponat oblikovalca Oskarja Kogojja iz Mirna, krilo letalskega propelerja, izdelano iz lesa. V dvorani, kjer je bila okrogla miza so bili razstavljeni posterji o pomenu lesnoproizvodne funkcije gozdov, ki so jih izdelale območne enote Zavoda za gozdove Slovenije.

Na okrogli mizi so sodelovali ugledni strokovnjaki in ustvarjalci s področja gozdarstva in lesarstva: prof. dr. Franci Pohleven z Biotehniške fakultete, Oddelek za lesarstvo, dr. Robert Golob iz Istrabenza energetskega sistema, Vilim Demšar, prof., iz Ateljeja za goslarstvo v Ljubljani, Oskar Kogoj, oblikovalec iz Mirna pri Novi Gorici, prof. dr. Jurij Diaci in prof. dr. Dušan Mlinšek z Biotehniške fakultete Oddelek za gozdarstvo

in obnovljive gozdne vire, prof. dr. dr. h. c. Niko Torelli, direktor Gozdarskega inštituta Slovenije in mag. Živan Veselič iz Zavoda za gozdove Slovenije. Tu je nekaj njihovih misli, izrečenih na okrogli mizi, ki odsevajo stanje o smotrni rabi gozda in lesa v Sloveniji:

Les v Sloveniji preprosto ne uporabljamo dovolj. Ne priznamo mu konkurenčne prednosti (prof. dr. dr. h. c. Niko Torelli). Slovenija mora preiti na uporabo energetskega varčnih materialov, nujna pa je povezanost lesarjev in gozdarjev (prof. dr. Franci Pohleven). Les je velik potencial za nadomestitev fosilnih goriv. Vendar je v praksi še vedno veliko besed pa malo dejanj glede energetske rabe lesa (dr. Robert Golob). Proizvodnja kakovostnega lesa je osnovni moto gospodarjenja z gozdom (prof. dr. Jurij Diaci). Brez načrtnega dela ni kakovostnega lesa v gozdovih (mag. Živan Veselič). Večina lesa je resonančnega, vendar je potem važna pravilna obdelava, les za violino mora rasti v strnjem sestoj, ne sme biti zavrt in po sečnji mora biti naravno sušen. Violina so misli, ki zvenijo (Vilim Demšar). Les je sestavni del kozmične celote. Če bi imel možnost, bi verjetno poslal v orbito kot simbol Demšarjevo violino v kombinaciji s Kogojjevo leseno iglo (Oskar Kogoj). Narava je ustvarila gozd za propagiranje življenja v harmoniji (prof. dr. Dušan Mlinšek).

Odmevna prireditve v Tednu gozdov 2006, tudi povezana z rabo lesa, je bila 28. maja v Bači pri Podbrdu. Prireditve se je udeležilo 200 udeležencev, ki so jih pozdravili župan občine Tolmin Ernest Kemperle, direktor Kmetijsko gozdarske zbornice mag. Miran Naglič, predstavnica Triglavskega narodnega parka dr. Marija Markeš, direktor Zavoda za gozdove Slovenije Andrej Kermavnar in predstavnik Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Maksimilijan Mohorič. Glavni dogodek je bila otvoritev novega iz lesenih okroglic narejenega hleva. Ta nova kmetijska zgradba nazorno prikazuje smotrno rabo lesa v gorskem svetu. Pri organizaciji je sodelovalo več organizacij: Občina Tolmin, Zavod za gozdove Slovenije, Kmetijsko gozdarska zbornica, Triglavski narodni park, Posoški razvojni center, Zveza strojnih krožkov Slovenije, KS Podbrdo in Strojni krožek Gorjan. Za to sodelovanje bi lahko rekli, da je pridobitev lanskoletne okrogle

mize o sodelovanju upravnih in javnih služb pri razvoju gorskega sveta, ki je bila prav tu v Bači. Za majhen kraj kjer je bilo še desetletja nazaj čez 200 ljudi, danes pa jih je le še nekaj več kot 20, je novi leseni hlev pridobitev, ki kaže na vztrajanje v tej lepi a odmaknjeni vasi. V teh razmerah lahko vztrajajo le ljudje z veliko ljubezni do svojega kraja. V Bači sta to Marko in Polona Kenda, ki jima ni žal truda, da ohranjata gorsko kmetijo živo.

Teden gozdov 2005 je opozoril na potrebo po dolgoročni popularizaciji in osveščanju o rabi lesa iz slovenskih gozdov. Ta bi se morala povezovati z nastajanjem novega nacionalnega slovenskega gozdnega programa, ki ga vodi Ministrstvo za

kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Pomemben del pri nastajanju nacionalnega gozdnega programa je vključevanje in sodelovanje javnosti. Najprej pa se morajo pri tem povezati organizacije, ki se jih gozd in les najbolj dotikata.

Na to je lepo opozorila Špela Habič iz Zavoda za gozdove Slovenije na okrogli mizi v Novi Gorici z besedami: »Če bi združili 85 institucij v Sloveniji, takšno je tudi število sestavnih delov gosli, bi to sodelovanje lahko tudi zazvenelo kot gosli«. Sestavimo take »Slovenske gosli« za skupne cilje o gozdu in lesu.

Tone LESNIK
Zavod za gozdove Slovenije

4. EVROPSKO MLADINSKO TEKMOVANJE V GOZDARSKIH VEŠČINAH

(02. – 05. junij 2005, Litva)

Ekipna zmaga v rezanju z motorno žago

Dijaki Srednje gozdarske in lesarske šole iz Postojne, so na nedavnem 4. evropskem študentskem tekmovanju v gozdarskih veščinah, v dneh od 2. – 5. junija v Girionys pri Kaunasu v Litvi ponovno dokazali svojo moč in znanje in se domov vrnili kar z osmimi medaljami.

Tekmovalje je otvoril direktor Kaunaškega izobraževalnega centra za gozdarstvo in okolje, gospod Tebera Albinas.

Tekmovalo je 52 tekmovalcev iz trinajstih držav. Prvič v zgodovini teh tekmovanj, sta nastopili tudi dve dekleti, ena iz Madžarske in druga iz Švedske. Srednjo gozdarsko šolo iz Postojne in s tem seveda tudi Slovenijo je zastopala ekipa dijakov: Matjaž Černigoj iz Lokavca pri Ajdovščini, Daniel Kokalj iz Podljubelja pri Tržiču, Jan Krapež iz Selišča pri Tolminu in Urban Štupica iz Nemške vasi pri Ribnici. Ekipo je vodil Marjan Vadnu za tehnično pomoč pa so mu bili: Boris Samec in Tomaž Ščuka s Srednje gozdarske in lesarske šole iz Postojne ter Adolf Trebec iz Zavoda za gozdove Slovenije, OE Postojna.

Ekipo Srednje gozdarske in lesarske šole iz Postojne se je letos tekmovanja udeležila že četrtič.

Od leve: Urban Štupica, Adolf Trebec Jan Krapež

S prvega tekmovanja v avstrijskem Zwetlu so se vrnili z evropskim prvakom; na drugem tekmovanju v Finski so osvojili ekipno drugo mesto v rezanju z motorno žago; lani so se iz Estonije vrnili